

Apor Kata

Medvetélek

helma

Helma 2023

Apor Kata

MEDVELÉLEK

© Kaliczka Katalin 2023

Minden jog fenntartva. A könyv bármely részletének közléséhez a kiadó előzetes hozzájárulása szükséges.

A könyvet kiadja a HELMA Kiadó.

Cím: 8630 Balatonboglár Szabadság u. 75.

Telefon: +36 (30)499-34-77

E-mail cím: info@helma.hu

Webcím: www.helma.hu

A kiadásért felel a HELMA Kiadó ügyvezetője

Dvariecki Bálint

Kiadás dátuma 2023.

ISBN 978-963-639-230-7

A borító Apor Kata munkÁJA

A szerzőről és a kötetről további információk elérhetők az alábbi internetes felületeken:

A HELMA kiadó hivatalos Weboldala: www.helma.hu

HELMA Youtube csatorna: <https://www.youtube.com/@HelmaKonyvek>

HELMA Instagram:

<https://instagram.com/helmakonyvek?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

HELMA Tik-tok csatorna: https://www.tiktok.com/@helma_konyvek

HELMA facebook oldal: <https://www.facebook.com/HelmaKonyvek>

Helma Vendéghang podcast elérhetőségek:

Anchor.fm, Spotify, Google Podcast, Apple iTunes

RSS: <https://anchor.fm/s/976b6eac/podcast/rs>

A HELMA Kiadó gondozásában eddig megjelent könyvek Apor Kata szerzőtől:

- Kutyaavilág (ekönyv)

**A magyar könyv is
magyar termék**
mozgalom

alapítva 2023

Alapítók: Sky S.T. író és HELMA kiadó

„Szállani, szállani, szállani egyre,
Új, új Vizekre, nagy, szűzi Vizekre,
Röpülj, hajóm,
Szállani, szállani, szállani egyre.”

/ Ady Endre /

1. fejezet

1.

Simon bá, aztán rajta tartsa ám a szemét a jószágon, azt hallottam lefelé jött egy-két medve a Miklós-hegy felől! Jó lenne, ha éjjel időnként megütné azt a kolompot!

- Na, aztán azt szeretném én látni, hogy idepofátlankodjanak! A bundájukat kiterítheti az úr, jövő télire már a cserépkályha elibe!

Az öreg Simon lassan elővette a pipáját és elkezdte akkurátusan megtömní. Részéről a beszélgetés véget ért. Csak a szemével intett a kalyiba belsejében lévő dupla csövű puska irányába. Értsen belőle, akit illet!

János megbízott az öregben. Amióta az eszét tudta, Simon bá vigyázta a marhákat a legelőn. Nyáron a hegytetőn, télen itt lenn a falutól nem messze az istállóban. Azért nem tudott teljesen megnyugodni. A medve nagy kárt tehet. Jó lesz vigyázni!

- Szólok a fiának, éjszakára egy pár napig legyenek ketten. Nem árt az óvatosság! A bérét nem felejttem el!

Szorosabbra fogta a báránybőr kabátját és kilépett a hidegbe. A marhaistálló és a faluban lévő udvarházuk között úgy három kilométernyit kellett gyalogolni a földúton. Az istálló háta mögött állt a négy szénaboglya, a fedett kalyiba, tele takarmánnyal. A fagyos januári estében semmi nem mozdult. Talán csak rémeket látott a félnótás Bence, aki a medvével riogatta a népet! Nem lenne csoda, hiszen többször talált az már különb lényeket is a kupa fenekén, mint a medve! Kucsmáját mélyen a szemébe húzva megindult a falu felé. Még be kell, hogy szóljon az ifjabbik Simonnak is, csak azután mehet haza. Holnap ne felejtse el, hozni nekik a tavalyi szilvapálinkából, jól fog esni az öregnek!

Lépteit alatt csikorgott a hó. Fejét lehorgasztva sietett a falu irányába. Vajon mire ér haza? A felesége utolsó idős várandós volt. Két éve házasodtak össze. Nem volt nagy lakodalom, csak amolyan tessék-lássék, amilyen öreg apjától tellett. Anyja négy éves korában meghalt, amikor Teréz húga született. Már az arcára sem emlékszik. Próbálta sokszor felidézni, de nem ment. Apja onnantól kezdve még keményebben viselkedett. Szinte napokig semmit nem szólt, ha mégis, akkor kurta parancsszavakat mondott. Akkor eredt meg egyedül a nyelve, amikor a szabadságharcról beszélt. Micsoda hős volt! Micsoda hősök voltak! De sajnos ezekről a dolgokról manapság jobb

hallgatni. Amennyire csak lehetett, még jobban behúzta nyakát a meleg, prêmes kabátjának hajtókájába, a kucsmája alól a szemei villámokat szórtak a hótól csillogó tájban. – Hej, ha én is ott lehettem volna! Bizonyosan kivettem volna a részem a csatából! Tudom én a magyar becsületet! A székely virtust! Tudom én! Pedig nem is volt olyan régen! Tizenhat évvel az ő születése előtt. Mennyit számolgatta! Milyen más lett volna a világ! Ha ő is harcolhatott volna! Szegény apja bizony belerokkant! Az egy lábára sánta, az egy szemére vak lett, de olyan büszkén viseli, mintha egymaga megnyerte volna az egész csatát! Gábor Áront személyesen ismerte! Azok voltak az idők! Persze, nem is vitatja, de most, most van. Azok az idők elmúltak. Ezernyolcszáz-nyolcvankilencet írunk. Más idők járnak. De most is az öreg parancsol. Mindig is az apja mondta meg, mi legyen. Huszonhárom éves volt, amikor megfordult vele, Jánossal a világ, amikor először szeretett volna az öregnek ellent mondani, de nem mert.

Behívatta aratás után magához a cseléddel. – Karácsonykor megházasodol! – Szólt keményen. A testvéreid: István, Gábor, Lajos, már családot alapítottak. A húgaid is férjhez adtam. Most Te vagy soron, neked is tovább kell vinni az Apor nevet. Megegyeztünk a leendő feleséged apjával. Egyetlen lánya Karolina eladósorba került. Tizenhét éves takaros fehércseléd. A jövő héten, szombaton megyünk megkérni. Lakhattok itt, elég nagy ez az udvarház csak magamnak, elfértek ti is. Szép birtok a hozomány, ne tátogasd a szád, nem jársz rosszul, mehetsz kifelé, vár a munka fiam!

Nem volt apelláta. Nagybirtokon gazdálkodtak. Az Avas-tető és Marokmező közötti település földterületeinek nagy része az övék volt. Hatalmas erdőségek tartoztak a birtokhoz. Komoly munkát igényelt egész évben. A falu apraja nagyja nekik dolgozott, meg a Séra birtoknak. Régen, azt tartják az öregek, a Sérák és az Aporok alagutat ástak a Séra birtokról a hegytetőn álló Pincevárig. Ma már csak romokat találni odafenn. De gyerek korában sokszor játszottak barátjával, Edével felfedezőset a Pincevár lábánál. Ede a Sérák közül való, szépreményű fiatalember. Kerek képű, Jánostól kicsit alacsonyabb, zömök, mokány legény. Még gyerekkorukban esküdtek örök barátságot egymásnak, amit a mai napig szentnek tartanak. Akkor nem találtak semmilyen alagutat. De Jánost még most is izgatja a dolog. Fel kéne azt fedezni!

A falu házainak fényei egyre közelebb kerültek. A két szánkónyom, ami a földes úton a hóban megkönnyítette a járást, egészen átívelt Zalánon, szülőfaluján, majd tovább kígyózott egészen az Oltszemig. A téli fagyos levegőben jól kivehette a feltörő gázok páraacsíkját, ami a gyógyforrásból eredt. Szerette ezt a tájat. A kis völgyet, a nagy hegyekkel

körülvevett, patakokkal szegélyezett, égis erő fenyővel tarkított csendes kis faluját.

Odaért a templomhoz. Még világos szűrődött ki bentről. Hirtelen ötlettől vezérelve megkerülte a kőfalat, odament a boltíves ajtóhoz, kinyitotta. A gyertyákkal megvilágított padsorok között nem ült senki. Ilyenkor már a falubeli parasztok a vacsorával foglalatoskodnak. Ki-ki a családdal törődik, miután ellátták az állatokat.

- Jó estét, fiatalúr! - Szólította meg a lelkipásztor, József atya.

A falu egyetlen papja volt. Minden lelket ismert, a falusiak bűjait-bajait közvetítette az Úr felé, János azt gondolta talán időtlen idők óta. Vigaszt nyújtott, ha kellett keresztelt, néha ha úgy hozta az élet, feladta az utolsó kenetet. Cserébe a falusiak rendszeresen ellátták élelemmel, az asszonyok rendben tartották a gúnyját, ami igencsak viseltes volt. A kötött fekete mellényke, amit a reverenda felett viselt ilyenkor télen, olyan sok lyukkal rendelkezett, hogy száz macska egy egeret sem fogott volna meg benne! Kötöttek volna neki másikat, de ő ragaszkodott hozzá, ki tudja mi okból. „Amikor meghalok, ebbe temesetek majd el!” Rendelkezett, ha az asszonyok valamelyike szóvá tette. Sovány teste szívósan kapaszkodott a földi létbe, pedig már nehezebbre esett a járás. Figyelmesen nézte a betévedőt.

- Adjon Isten, atyám!

- Mi járatban, fiam?

- Atyám, segítsen rajtam!

- Miben lehetek a segítségére?

- A feleségem, Karolina nemsokára szülni fog. Bátorításért jöttem, atyám!- Gyűrögette a kucsmáját zavartan János. Hangja, a máskor határozottan férfiasan zengő, most alig hallható volt.

- Fiam, tudom, hogy az első gyermeketek meghalt. Az nem jelenti azt, hogy a másodikat is elveszi az Isten. Bízz benne, az ő akarata szent. Imádkozz, megsegít, meglátod!

- De atyám, a fiam meghalt, ha most nem fiam születik, mi lesz akkor?

- Lányod gyermekem. Akkor lányod lesz. Majd lesz fiad legközelebb!

- Nem lesz legközelebb, atyám, nem lesz legközelebb! Érzem.

- Már miért ne lenne! Bízz Isten jószágában! Az Úr tudja, mit tesz, és az úgy van jól. Imádkozzunk együtt, mondjunk el egy imát, és menj békével! A feleségednek most nagy szüksége van rád.

Miután tétován kibotorkált a templomból, János tovább tépelődött. Nem is tudja, miért ment be a templomba? Mit várt? Csodát? Hogyan lelne békét,

hiszen legalább saját magának bevallhatná, a feleségét nem szereti, és ő sem szereti viszont. Ezt érzi. Szegény asszony mindent elkövet, azért is van lelkiismeret furdalása. - De hát ő nem követ el mindent? - Csapott egyet a levegőbe.

Talán ezért vette el az Isten az első szülött fiát, mert nem szerelemmel fogant. Sokat gondolkodott ezen. Ő megpróbálta szeretni az asszonyt, de nem ment. Nem a nő hibája, Engedelmes, jó feleség, nem mondhat rá semmi rosszat. Tizenkilenc éve ellenére igazán ellátja a ház körüli teendőket, igazítja a cselédeket, intézi az udvartartás gondjait. Még most is, nagy hassal élen jár az állatok etetésében, a ház körüli teendőkben. Nem is az a gond! Mit tegyen, ha nem tudja szeretni? Csak az a másik ne volna! Az a másik leány! Lekapta a kucsmáját a fejről, és mélyen beletúrt dús hajába! Az emlékek hatására hirtelen melege lett! Ágyékában az a régtől ismert borzongás futott át, ami a régi nő emlékétől indult meg és egészen bizsergetően járta át egészen a gyomráig. Nem tudta elfelejteni. Talán, ha elmondta volna az apjának két évvel ezelőtt! Nem, biztosan nem értette volna meg, így meg sem kísérelte. Klára. Galgóczy Klára. A szent név! Ha egyedül van, csak hozzá imádkozik, érte remeg, titokban, amikor a feleségével szeretkezik, rá gondol. Akkor becsukja a szemét és vele van. Ha fia lesz, kiveri a fejéből, elfelejti. Ezt ezerszer megígérte magának. Ha a felesége fiút szül neki, akkor megérdemli, hogy vele maradjon, és a régi szerelmét elfeledje. Mindent meg fog tenni, hogy úgy legyen! De mi lesz, ha lány lesz? Nem, mindenképpen fiú lesz, az biztos!

Hirtelen majd orra esett a nagy hóban. Valaki olyant ütött a hátára, hogy elvesztette az egyensúlyát.

- Na, mi van, te vak ló? A nagy fejlógatásban észre sem veszed a szegény embert?

Ede, a barátja vigyorgott tele szájjal nagy kucsmában, prémes kabátban, igen csak vörös orral. - Na, mi van, elvitte a cica a nyelved?

János összeszedte magát és a kezét nyújtotta. - Hát, te? Mi szél hozott erre? Miért nem vagy otthon?

Már miért lennék? Rendes ember ilyenkor a kocsmában van, ha nem tudnád!

János nem tudta. Ő nemigen látogatta ezt a fajta helyiséget. Nem volt se késztetése rá, se ideje, se nem akart külön pénzt költeni italra. Nem, mintha

nem tellett volna rá, de volt otthon jóféle szilvapálinkája, bora, saját szőlőből, minek ment volna a kocsmába?

- Gyere, igyál meg velem egy pohárka forralt bort!
- Nem, sietnem kell, még beszólok a fiatal Simonnak, mert medvét láttak kószálni, segítsen az apjának felügyelni a marhákat. Aztán meg Karolina minden órás, lehet, hogy megszületik a fiam! Otthon akarok lenni!
- Na, ne viccelj! Az asszonyok ezt elintézik nélküled is, a fiad megszületik így is úgy is, annál inkább igyunk a tiszteletére! Medve meg nincs most a közelben, ezt én mondom neked, hát elhahotod! Majd bolond lenne bejönni a faluba! Medve ez barátom, nem birka! gyere, ne sérts meg, igyunk egy pohár bort, aztán utadra eresztelek, nahát! – Ellentmondást nem tűrve karolt belé és vezette fel a kocsmá lépcsőjén, ahonnan már kiszűródtek a félig, vagy teljesen részeg parasztok gajdolásai.

A helységbe lépve az addig kiszűródó hangoknak egyszerre vége szakadt. A pásztorok, a zsellérek, a ráérő férfiak már igen csak virtuskodásra itták magukat. A fiatal nagybirtokos férfiak megjelenése vörös posztó volt a szemükben. - Mit keresnek ezek itt? Erősebben markolták a kupájukat, és szó nélkül ittak tovább. Nincs hozzájuk közük.

A kocsmá egy régi parasztház nagy szobájából volt kialakítva. A söntéspult durva faragással vastag farönkből készült, mellette kármentő, gyalulatlan lécekből összeeszkábálva. Benne sorakoztak a pálinkás butykosok, egy kisebb boros hordó, és pár kancsó. A kupák fából voltak faragva. Azok kinn voltak a pulton. A szoba hátsó falának támaszkodva terebélyes búbos kemence, körülötte padka, fehérre meszelve. a pattogó tűz vörösre színezte az amúgy sem fehér arcokat.

- Kocsmáros, két kupa forralt bort adj! – Ede vidáman lapogatta János hátát. – A barátom felesége szülni fog!
- Ne bort, hanem pálinkát igyanak akkor az urak! – A kocsmáros túlzott serénységgel már töltötte is ki a szilvapálinkát a poharakba.
- Jól beszélz ember! Pálinkát iszunk! – Ede nem bírt magával. – A fiadra!

János felemelte a poharat. - A fiamra! – És fenéig itta.

- Na, még egyet! Had gyarapodjon a magyar! Fenéig!
- A magyarra! – János ezt is kiitta.
- Csak ne nevezze magát magyarnak, aki nem állja a szavát!

Hirtelen csend lett. –Vagy tagadja, hogy házasságot ígért egy másik faluban? Aztán a barátja hogy számol el annak a másik nőnek? – Fordult Ede felé és állt fel egy nagydarab, kucsmás paraszt a sarokból. – Vajon nem azt kellett vóna elvennie? Vagy csak kokettálni kellett?

János odanézett, és forogni kezdett vele a világ. - Ez meg hogy kerül ide? Három faluval arrébb kéne lennie! Mit keres itt Estók, Klára bátyja?

- Felelj, paraszt,neked beszélek!

János jobbnak látta, ha figyelembe sem veszi a kötözködést. Azt megállapította azonnal, hogy a férfi nem józan. - Gyáva, a ti uratok gyáva féreg! – Mondta megvetően a részeg. – Állj ki velem, ha mersz, te semmirekellő! Állj ki velem, had igazítsam meg a bőrkabátot rajtad, te anyámasszony katonája! Légy olyan vitéz, mint apád, úrfi!- Ez utóbbit olyan maró gúnnyal ejtette ki, hogy szinte megfagyott körülötte a levegő. A jelen lévők sandán alulról néztek feléjük, most vajon mi lesz? De János nem akart bajt. Figyelmen kívül hagyta a sértést. Annyi pálinkát még nem ivott, hogy felelőtlenkedjen.

- Nem hinném, hogy verekednünk kéne, ülj vissza a helyedre, fizetek egy kupa bort!

- Nekem te ne fizess semmit! A hügom még mindig csak sír utánad, senki nem fogja elvenni miattad, te féreg! Állj ki velem, ha ember vagy!

- Nem verekszem részeggel!

János megindult kifelé. Ede pontosan tudta miről van szó. Nem szította a tüzet, ő is jobbnak látta kimenni az ivóból. Az utolsó lépcsőről már repült lefelé. A nagydarab részeg férfi úgy lökte le onnan, mint egy pelyhet. Azután, egy lépéssel utolérte Jánost és akkora pofont kevert le neki, hogy az arccal a hóba esett. Mikor a lábát rúgásra emelte János fektében megfogta és nagy lendülettel megrántotta. Támadója hanyatt esett a hóban. Ezzel egy időben János felugrott a földről. Nem akarlak bántani, ezt jegyezd meg! De kerülj el, ha részeg vagy! Ha kijózanodsz, beszélgetünk. Ha nem keresel, én békén hagylak, menj haza!- Mondta lihegve, fojtott indulattal, miközben leporolta a havat magáról.

- Hallottad, mit mondott a barátom! Kerülj el minket, ha jót akarsz! – Toldotta meg Ede.

De az csak nem akarta annyiban hagyni a dolgot. Hajtotta a vágy, a virtus. Nem fogja egy ilyen pernahajder őt földre rántani csak úgy! Mit képzelsz ez magáról!

Felállt, bivaly erős nyakán kidagadtak az erek. Eresszetek! Kitekerem a nyakát! Félresöpörte az időközben odagyűlt legényeket és János után eredt. Két lépés, annyi kellett, hogy utolérje őket. - Állj ki velem, ha érzel magadban annyi becsületet! Állj ki velem! - Ordította.

János lendületből hirtelen oldalt fordult. Ökölrel a férfi állára csapott. Még a lépcső tetején álló báméskodók is hallották a csont reccsenését. Lábával elkaszálta a megtántorodó támadó lábát, az nagy puffanással a földre került. Edének ideje sem volt felfogni mi történt, barátja már végzett a mozdulattal és visszafordult. - Menjünk. - Mondta halkán, mint aki a miséről jött ki éppen.

Otthagyták a földön jajgató embert. Nem néztek vissza. Biztosan felsegítették a többiek, nincs vele dolguk!

Jánost felzaklatták az események. Nagyon nem volt ínyére a dolgok ekképpen való alakulása. Elbúcsúzott Edétől. Öles léptei alatt csikorgott a hó.

Az Apor kúria a kocsmától úgy ötszáz méterre állt. Egy kanyargós földúton kellett felfelé kaptatni a dombtetőre, át a gyönyörűen kifaragott székelő kapun, amit még dédapja állított annak idején. Mindig megsimította, amikor hazatért. Túlélte ez a kapu a szabadságharcot, látott ez már sok mindent. Ezen a kapun át akarta hazavinni az ő gyönyörű feleségét, legalább is arról álmodozott még két évvel ez előtt is. Aztán mást kellett elvennie. De ezt az asszonyt nem vitte át a kapun. Ő nem. Az apja kísérte át, amikor ő hátrament a násznép közé. Hirtelen megfordult és hátraszaladt a barátaihoz. Nem volt mit tenni, átkísérte az ifjú asszonyt az apósa. Csak másnap vont a keményen felelősségre az apja, de akkor már minek? Innentől kezdve sokszor összekülönböztek az öreggel. Mindenbe belekötött, semmi nem volt elég jó neki. János hajnalban kelt, Először a disznókhoz ment, megetette őket. Addigra odaértek a napszámosok is. Kiadta a napi teendőket, segítette a kocsit elvinni a két igavonó barmot. Közben az asszony megfejtette a kecskét, elkészítette a máját, hagymával, tejjel. János úgy ette. Az öregnek mindig volt valami igazítani valója minden dolgán. Csak amit Karolina tett, az volt jó, abba nem kötött bele. De hát ez már így marad, így van rendjén. Amíg apja él, ő mondja meg, mi legyen. Mit kell tenni. Aztán ő veszi át a stafétabotot. Utána meg majd a fia. A fia! Nagyon sóhajtott. Egy igazi kis legény! Egy

Zaláni Apor! Haj, mi mindenre fogja megtanítani! Tejbe-vajba fogja fürösztetni! Istenem, csak egészséges legyen! Letérdelt a székely kapu mellett a hóba, és imára kulcsolta a kezét.

- Uram!

Adj fényt, hogy lássam a láthatatlant,
hogy meglássanak, akik nem láttak eddig,
hogy megtaláljam az utat ebben a sötétben,
hogy szemem megnyugodjon a könnyek után,
hogy gondolataim ne csapongjanak,
hogy együtt lehessenek azokkal, akiket szeretek, még mindig, itt, a világnak ezen a felén,
azokkal, akik már nem ezen a felén élnek.
Uram, engedd, hogy apámat elengedhessem, hogy bármikor visszajöhessen hozzám,
ne hagyj, hogy megváltozzon a megváltozhatatlan,
Uram, engedd, hogy akkor is lássam a fényt, amikor félek.

Az ima végeztével keresztet vetett, lassan felállt, és elnézett befelé a ház felé. Egy a hóban kitaposott ösvény vezetett a kaputól a ház lépcsőjéig. Nagy udvarház az övék. Elöl, tíz, kőből kifaragott lépcsőfok vezetett a félkör alakú teraszra, amit fa oszlopok öleltek körbe. Az oszlopokat boltívek kötötték össze fölül, alul másfél méter magas párkányon lehetett kihajolni, ha az ember akart. Meg persze ideje engedte. János nem emlékezett rá, hogy valaha ránehezedett volna kihajolás céljából. A teraszról bal kézre nyílt egy nehéz fa ajtó a folyosóra. Jobb kéz felől nyílt belőle a konyha, ami tágas, nyitott kéményes kemencével kedvenc helye volt gyerek korában. Milyen jó lepényt sütött neki Julis vasárnaponként! Szemben vele a kamra volt. Annak a kulcsa minden esetben a ház asszonya szoknyáján lógott egy zsinóron. Utána apja szobája következett, majd az övéké. Hátról, a folyosó végén a cselédszoba volt, oda a hátról át kellett bemenni. Onnan jobbra a tisztaszoba nyílt. Azt nem használták. Egyszerű, fából készült bútorok voltak. Inkább csak ládák. Abban tartották a vasárnapi ruhájukat, meg a temetésre használandót. Volt még a hétköznapi öltözet, és egy plusz ing. No meg a nyáron használatos vékony kalucsni, a téli vastag marhabőr csizma most a lábán volt. Az ágyat, a nagy faragott támlás két személyes ágyat nászajándékba kapták az apjától. – Na, fiam, ez az ágy ne csak pihenésül szolgáljon ám! Unokákat kíván! – És kacsintott ép szemével, ami igen csúful látszott, de azért nevettek. Az egyetlen igazán hivalkodó darab, az a tükör

volt a szobájuk falán. Szép, nagy faragott virágok díszítette vastag keretben volt, és szinte az egész szoba látszott benne! Eleinte nagyon zavarta, de mára már megszokta. Akkor takarták le fekete lepellel, amikor szegény kicsi fia, Istvánka meghalt. Gyenge volt a kisfiú nagyon. Azt mondták előbb született a kelleténél. Megszakította magát az anyja, amikor megemelte a tejes sajtárt. Elélt még úgy hét napot. De aztán elszólította az Úr. Pedig annyit imádkozott érte! Még az orvost is elhozatta Szentgyörgyről, de hiába. Nem tehettek semmit. Az orvos azt mondta, ha felépül a felesége, mielőbb lássanak hozzá egy új jövevényhez, attól rendbe jön majd minden. Azért szerencsére megkeresztelte a pap, egyúttal feladta neki az utolsó kenetet is. Amikor az utolsót lehelte, ő kiment az erdőbe, kiválasztotta a legszebb fát, abból kisfiának saját kézzel faragott szép koporsót. Egy fából, ahogy azt a falubeli mestertől annak idején elleste. Szépen befestette fehérre, Mellé fektették az ő gyerekkori játékát, egy kis falovat, amit azért őrizgetett, hogy majd az első szülött fiának adja. Hát most azzal játszik kisfia ott fenn, az angyalok között. Felnézett még egyszer a tiszta, csillagos égboltra. vajon melyik csillag az ő fiacskájának otthona? Sóhajtott egy hatalmasat, és átlépett a székely kapun a házuk felé.

2.

- Hogy miért van mindig láb alatt ez a rühes macska? Még elbotlok benne!

Mintha nem lenne elég baj, hogy ettől a nagy hasamtól azt sem látom, ha egy medvebocs bújik a szoknyaráncomba, hát, még ami a lábam alatt serteperfél. Örülök, ha nem botlok el a sajtárba, amit Julcsa ahelyett, hogy a helyére tenne pont az én utamba hogy szanaszét! Mi a fészkes fene bújt ebbe a szőre hagyott kecskébe, hogy pont most kíván a szénaboglya tetején a kilátásba gyönyörködni! Gyere le te semmirekellő, mert megismertetek a cirokseprűvel! Hallod?

Karolina csak nem akarta a zsörtölődést abbahagyni. Mondta a magáét hajnaltól napestig. Közben azért serényen járt a keze. Utolsó idős várandós asszony volt. Tizenkilenc éve ellenére már túl volt egy szülésen, pontosan tudta mi vár rá. Mostanra már kellően felkészült minden eshetőségre. Elő voltak készítve a tiszta lepedők, a gyerek dolgai, a kis bölcső, épp ma szolt a faluban a bábának, hogy ha üzennek érte, azonnal jöjjön! Annuska mama (mindenki Annuska mamája, így hívták a bábaasszonyt a faluban) azt mondta, nem lesz semmi baj, ne féljen, csak tegye a dolgát, hamar túl lesz

mindenen! Holnap itt lesz a barátnője is Ilonka a szomszéd faluból. Ez a nagy havazás kicsit hátráltatja a hegyen való átkelést, de megszokták már a hideget is, a havat is. Időben itt lesznek, ettől nem kell tartania. Amikor reggel elvégezte az állatokat, megmosta a kezét a friss hóban, nekiindult a bábával beszélni, még bement a templomba elmondani egy imát, és gyújtani egy gyertyát. Az úr megsegíti. Nem hagyhatja őt el!

A kecske csak leugrált végre a szénaboglya tetejéről. Karolina elkapta a szarvánál fogva és bekötötte a helyére az istállóba. – Na, itt vagy végre! – A vödört odatette a kecske lába közé, leült mellé a kis sámlira és fejni kezdte az állatot. – Látod, látod, ha szót fogadsz, mindjárt végzünk, és neked is jobb lesz! - Ritmusosan, gyakorlott kezekkel rántgatta a tőgyet. Inkább simogatás volt ez, amolyan erőskezü masszírozásnak felelt meg, aminek a hatására a tej csak úgy spriccelt a vödörbe, és ott habzott, illatozott pillanatokon belül frissen, fehérén. A kecske nem tiltakozott. Bizonyára örült, hogy megszabadítják hatalmas tőgyét a benne feszülő tejtől. Harapott egy jóízűt az elé tett szénából, és lassan rágni kezdte.

- Lányom, nem kellene már ezt neked csinálnod! Még a végén baj lesz belőle!

Karolina felnézett a fejéből. Akkor vette csak észre az apósát, amikor megállt mellette és megszólalt. Érdekes, hogy az öreg csak húzza a bal lábát, mégis tud olyan halkán megjelenni, hogy szinte észre sem veszi az ember! Hogy csinálja? Szerencse, hogy már nem ijed meg tőle! Az öregvak jobb szemén kötés díszelgett, kör alakú fekete bőr darab, amit két szíjjal kötött át a fején. - Tisztára, mint a kalózok! - Gondolta Karolina. Birkabőr kucsmája mélyen a fejébe húzva. – Mégse kalóz, azoknak a képeken kendő van a fejükön! – Annyira azért nem ijesztő a vén hős - gondolta.

- Apuska, nem lesz semmi bajom! A vödört nem emelgetem, majd a legény elviszi a konyhára. Pista! – Kiáltotta el magát tele tüdőből. – Pista hol van már! Megmondtam, hogy itt legyen, mire végzek a fejéssel! Hogy örökké máshol jár az esze, de legalább a lába járna olyan serényen, hallja-e? Pista! Erre az utolsó kurjantásra aztán nagy sebbel-lobbal megjelent a legény. Olyan negyvenes forma hajlott hátú paraszt ember volt kikopott nadrágban, vastag szőttés ingben, mellényben. Fején a nagy kucsma éppen hogy félre csapva.

- Már megint a szakácsnő körül kotnyeleskedett, igaz? Hogy a kezét égetné meg egyszer, amikor fogdossa szegényt! Ahelyett, hogy itt lenne, amikor kell!

Apósa elnyomott egy félmosolyt a szája szegletében. - Jól adja ez a menyecske! Hiába, no! Megállja a helyét az biztos! Jól választottam az én fiamnak, hiába berzenkedik annyira! Majd megszokják egymást, csak bajt ne adjon már az úr Isten!- Gondolta.

- No, akkor segítsen felállni, ha már itt van! – Nyögött egy nagyot Karolina, és a kezét nyújtotta az apósának.

Az szó nélkül felsegítette a székről. Megindultak befelé a házba. az inas a vödör fülét fogta meg és a frissen kifejt tejjel csendben ballagott utánuk.

Karolina miután utasította a szakácsnőt, hogy mit csináljon a tejjel, mennyi hagymát tegyen a puliszkába, „jól sózza meg, az ura úgy szereti”, elköszönt az apósától, és bement a szobájukba. Ma már nem akart a ház dolgaival foglalkozni. Kicsit fájlalta a derekát, gondolta lepihen.

A szoba nagyon takaros, gondosan felsepert, kissé puritán jellege mindig megnyugtatta. Itt érezte magát igazán otthon, ebben a saját fészekben. Itt egyedül lehetett. Megsimogatta a bölcst, amit az ágyuk végében helyeztek el. Mindent elrendezett már benne. A pólya, a kis rékli, a friss szalmával töltött matrac hívogatóan várta a kis jövevényt. Milyen napot is írunk? Homlokráncolva gondolkodott. Igen! Január tizenharmadika van. Pontosan. Leguggolt, és dobott egy pár fahasábot a tűzre. A cserépkályha jólesően ontotta magából a meleget. Most vette észre mennyire átfagyott a januári hidegben. - Ledőlök egy kicsit, amíg János hazajön. – gondolta.

Hatalmas fájdalomra ébredt. A derekából indult ki és szinte mardosta az egész hasát. Úgy érezte kiszakadnak a belei. Felült. Hirtelen azt sem tudta hol van. Lekászálódott az ágyról. Újabb fájdalom hasított belé. – Megindult. Istenem, ne hagyj el! Jön a gyermekem!- Suttogta most már ijedten.

- Julis! Apus! – Feltépte az ajtót és a folyosón kiabált. - Hol van János? Miért nincs még itthon?

Julis jelent meg először a konyhából.

- Mi történt asszonyom? Valami baj van?

- Megindult a szülés Julis! Szólj, gyorsan Pistának azonnal szaladjon a bábaasszonyért! János nem ért még haza?

- Jaj, asszonyom, máris! Pista! Pista! Hol tekeregsz, te akasztófárávaló bitang! Azonnal gyere elő! – és már szaladt is az udvar fele, ahol sejtette az inast.

Ekkorra már apósa is előbicegett a szobájából. Lajbija félig begombolva, haja kócosan hullt a szemébe. Látszott, hogy már az ágyból mászott ki.

- Nyugodj meg, kislányom, minden rendben lesz, csak menj vissza szépen a szobába, Julis veled lesz, amíg megérkezik a bába! Csak ne aggódj!
– És reszkető kézzel próbálta begombolni a lajbit magán. – Csak te ne aggódj lányom!

- Jaj, apus! Nem tud Jánosról?
- Nem, nem tudok, de biztosan mindjárt itt lesz!
- Apus! Keresse meg! Hozza ide!
- Megkeresem, ne félj, haza hozom!

Julis közben visszaért a folyosóra. Megfogta a kismama karját, és gyengéden visszavitte a szobába.

- Most pedig levetkőzünk és lefekszünk! – Mondta ellentmondást nem tűrő hangon. – Pista már úton van a bábához.

Közben serényen oldotta ki Karolina ruhájának kötőit, szabadította ki az ijedt fiatalasszonyt a ruháiból. - Hozok meleg vizet, megmosdunk és várjuk a babát. Nem lesz semmi baj!

A határozott cselekvésre, vagy a megnyugtató hangra, de Karolina lassan felengedett. A szakácsnő begyakorlott mozdulatai, kedves, mégis ellentmondást nem tűrő fellépése hatott. Engedte magát megmosdatni, lefektetni. A görcsök most már rendszeresen jelentkeztek.

A bába csak nem jött. János sem. Órák teltek el.

3.

Apja bicegő alakját látta a ház felől jönni. Mi történhetett? Az öreg ilyenkor késő este már nem bújik ki a vackából. Valami baj van! Sietősre fogta a lépteit.

- János! János! Fiam! Jön a baba! Siess! Hol voltál eddig? Már elküldtük régen Pistát a bábaasszonyért, nem tudom hol késnek ilyen sokáig! Mi történhetett?

János gyomrát hirtelen, mintha erős vasmarok szorította volna össze. A baba! Megszületik a fia! Nem tudott szólni. Hang nem jött ki a torkán. Bicegős apját faképnél hagyva rohant be a feleségéhez.

Karolina az ágyon feküdt, homlokát verejték lepte. Mindkét kezével erősen markolta a lepedőt, éppen egy fájás görcseivel küzdött. A szakácsnő vizes ruhával a kezében állt az ágy végénél.

- Órák óta vajúdik. – Mondta a ki nem mondott kérdésre a belépő János felé fordulva.

- János! – Karolina most vette észre férjét. Hát megjött?

Úgy érezte, minden most dől majd el. Ez a baba megváltoztatja az életüket. János szeretni fogja, és nem arra a másikra gondol majd! Annyira vágyott az ura szerelmére! Nem mutatta, nem tudta, hogy kimutatni, de titokban elnézte az urát, ahogy alszik, ahogy tevékenykedik. Sokat dolgozott. Serényen, erősen, férfiasan. Csodálta az urát és szerelmes volt bele. De nem talált viszonzásra. Sőt, mintha János észre sem vette volna! Ez nagyon fáj neki. Tehetetlenségében veszekedett a szolgálókkal, az állatokkal, apósával, mindenkire haragudott. Pedig csak az ura szerelmére vágyott. Mindennél és mindenkinél fontosabb volt neki János szerelme. Ez a gyerek, ez majd elvezeti hozzá az ő Jánosát!

- Itt vagyok, Karolina. Hogy érzi magát?

- Nagyon fáj, egyre sűrűbben jönnek a fájások. Jó lenne, ha már megjönne Annuska mama!

János tehetetlenül állt az ajtóban. Mit csináljon? Menjen ő is a bábaasszonyért, vagy itt legyen a felesége mellett? De itt hogy segítsen?

A szakácsnő adta meg a választ. – János, én kimegyek vizet melegíteni, mert elfogyott. Addig maradjon itt az asszonyommal, adja ide a kabátját, kiviszem azt is.

A ház ura nem ellenkezett.

Karolina hálásan nézett a szakácsnő után. Egy minden addiginál erősebb fájdalom lett úrrá a testén. Összerándult. Jajgatni szeretett volna, de az ura jelenlétében minden erejét összeszedve penge vékonyra szorított száját csak egy halk nyögés hagyta el.

A teste verítékben úszott. Órák óta vajúdott már. Szája kiszáradt, tagjait ólomsúlyúnak érezte. Minden porcikája kis enyhülésért könyörgött. De az

enyhülés még nem jött el. Érezte, hogy valami nincs rendben. Előző szülése mintha könnyebb lett volna. Nem tartott ilyen hosszú ideig. Mi lehet? Csak nem a gyermekével van valami baj? Hol van már az Annuska? Miért nem jön? Megígérte, hogy nem lesz baj! Szíve örülten kalapált. Levegőért kapkodott.

Férje tehetetlenül nézte vergődését. Kezét annyira ökölbe szorította, hogy körme felsebezte a tenyerét. Csak akkor vette észre, amikor odament felesége homlokára tenni a kezét, és az a nő verejtékével összekeveredve kis rózsaszín csíkot hagyott. Vérzett. Gyorsan megtörölgette a szakácsnő által otthagytott vizes ruhával, és Karolina homlokáról is leitatta vele a verejtéket.

- Tartson ki, mindjárt könnyebb lesz!
- János! János! Valami baj van, érzem! Valami nincs rendben. Nagyon fáj!
- Ne lásson rémeket, nem lesz semmi baj, a szülés fájdalommal jár. Emlékszik? Csak ne fárassza magát fölösleges aggodalmakkal. Pihenjen a fájások között. Szüksége lesz az erejére! Most kimegyek, utána nézek a bábának. Beküldöm Julist, ne legyen egyedül.

Megfogta felesége kezét és megveregette. Az asszony ránézett nagy kék szemekkel. Olyan esendő volt, olyan kétségbeesett! János az ajkához emelte a kis kézfejet, és megcsókolta.

- Jövök.

A folyosón nagy léptekkel ment keresztül. Belebotlott az ajtóban álló apjába. Félretolta az öreget egy szó nélkül.

- Julis! Menj be az asszonyodhoz!

Kinn olyan Istentelen hideg volt, hogy a kucsmáját jól be kellett húzza a fejébe, kabátjának prémjébe burkolózva szaladt az istállóba. A lovat a szánal elvitte Pista, azzal ment a bábaasszonyért. Ő elkötötte a szamarat, csak úgy szőrén megülte és hajtotta kifelé. Nagyon aggódott. Karolinát könnyebb volt megnyugtatnia, mint saját háborgó lelkét.

- Gyerünk! Indulás, szedd a lábad! Gyá! Gyá! Gyá!

Kiért a faluból, elkezdett kapaszkodni fel a hegyre a szomszéd faluba, ahonnan a bábának Pistával már régen meg kellett volna érkezni. Tisztán látta a szán nyomait, még nem temette be a hó. Az erdő vészjóslóan

hallgatott. Sötéten meredtek az évszázados fák maguk elé. Egy-egy huhogás szakította meg a szamár patáinak recsegését a havon.

- Gyá! Gyá! Gyá!

Hol lehetnek ezek? Mi történhetett? Nagyon féltette megszületendő kisfiát. Igyekezett a felesége előtt nem mutatni aggodalmát, de ő is érezte, hogy itt segítség kell.

- Gyá! Gyá! Gyerünk! Gyerünk, te lajhár szamár! Menj már!

A szamár lába majdnem térdig süppedt a hóba. Igyekezett szegény pára, de nem nagyon bírta a diktált iramot. János leszállt róla.

- Gyerünk, így már jobb, igaz? Szedd össze magad!

Szeme az utat kutatta. Aztán meglátta. A kaptatón túl, mintha valami nagy fekete lenne, valami nem a tájba illő, szokatlan forma. A szán! Rohant felé, ahogy a lába bírta.

- Pista! Annus néném! Pista!

A kiabálásra valami halk nyögéské hallatszott a felborult szán alól. - Pista, mi történt? Hallod, amit mondok? - János minden erejét összeszedte, de egyedül nem tudta visszabillenteni a nehéz faalkotmányt. Körülnézett. Akkorra a szamár is odaérkezett, kimerülten lógatta a fejét.

János a szamár nyakához kötötte a szán kötelét. Most tűnt fel neki, hogy a ló sehol. Sikerült visszaállítani a szánkót. Pista nyögött. Szerencsétlen ember nagyon rosszul festett, de élt. A szánkó csaknem agyonnyomta.

- Mi történt Pista? Hol van Annus mama?

- Med-ve, Me-deve, nem tu-dom

János gyengéden lefektette a szánra Pistát, amennyire tudta betakargatta a szánon lévő pokrócokkal és körülnézett a koromfekete éjben. A hófehér tájon tisztán látszottak a nyomok. Ment amerre a nyomok vezették. Látszott, merre szaladt el a ló. A medve nagyon megijeszthette, Pista meg biztosan elvágta a kötőféket miután felágaskodott, mégis felborultak. A bába kiesett a szánból, Pista alatta maradt.

Megtalálta. Szegényből nem sok maradt. Minden csupa vér volt. A medve őt támadta meg, lévén a leggyengébb. Drága Annuska mama! Nem ezt